

Hjem > Mælkeafgiftsfonden > 2014 > Mælkeproduktion uden soja > Gode muligheder for økologisk mælkeproduktion uden soja

Gode muligheder for økologisk mælkeproduktion uden soja

Genberegning af foderrationer hos 18 økologiske mælkeproducenter viser, at der typisk er gode muligheder for at Mælkeafgiftsfonden optimere foderplanen helt uden soja.

Samtidig er alternativer som rapskager og hestebønner ofte en billigere økologisk proteinkilde end økologisk soja.

Det viser et projekt finansieret af Mælkeafgiftsfonden, og hvor formålet var at afdække mulighederne for at producere mælk helt uden brug af soja. Baggrunden for projektet var, at soja har en dårlig klang som fodermiddel i økologisk mælkeproduktion, fordi det belaster klimaet og indebærer transport over store afstande.

Projektet omfattede disse aktiviteter:

1. Afdækning af, hvor stor brugen af sojaprodukter er i økologisk mælkeproduktion
2. NorFor-beregninger af foderplaner med og uden sojaprodukter
3. Spørgeundersøgelse blandt økologiske mælkeproducenter
4. Indhentning af erfaringer fra Sverige

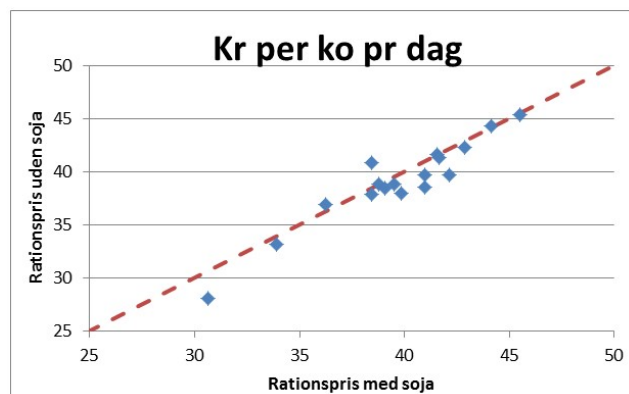
Flertallet af økologer fodrer med soja i dag

Der findes ikke en helt sikker statistik over forbruget af sojaprodukter i økologisk mælkeproduktion. Men opgørelser på foderplaner i DMS (vinter 2013/14) viser, at knap 90 procent af de økologiske mælkeproducenter fodrer med en indkøbt kraftfoderblanding, som typisk vil indeholde soja i form af sojakage eller sojabønner. 20 procent af de økologiske mælkeproducenter fodrer desuden med oliekgager eller bønner, hvoraf en del er sojakage eller sojabønner. En samlet vurdering er derfor, at der er en udbredt brug af sojaprodukter til danske økologiske malkekøer.

Alternative proteinkilder kan tit gøre rationen billigere

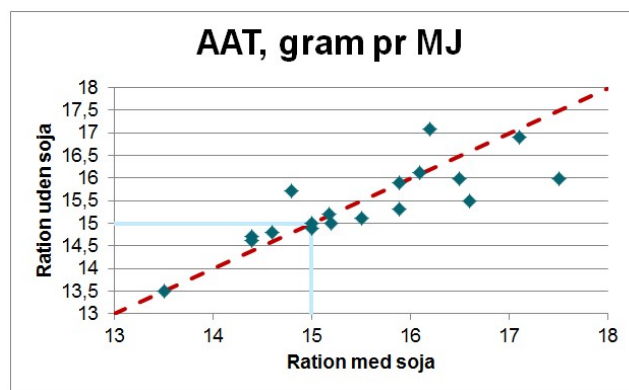
I forbindelse med beregning af vinterfoderplaner i efteråret 2014 prøvede en gruppe rådgivere at optimere den aktuelle plan med den forudsætning, at der ikke måtte indgå sojaprodukter (kraftfoderblandinger med soja eller rene varer). Planen skulle så vidt muligt have samme energi- og næringsindhold og måtte ikke gå ud over produktiviteten.

Resultatet vedrørende pris (kroner per ko per dag) er vist i figuren, som illustrerer, at det i de fleste tilfælde var muligt at optimere planen uden soja – og den samtidig blev billigere. I 14 af de 18 genbereggede planer kunne foderudgiften sænkes ved at inkludere rapskager, hestebønner eller lupiner i stedet for soja. I de fleste planer var besparelsen i niveauet op til 1 krone per ko om dagen, men i enkelte tilfælde helt op i niveauet 2–2,5 kroner per ko per dag.

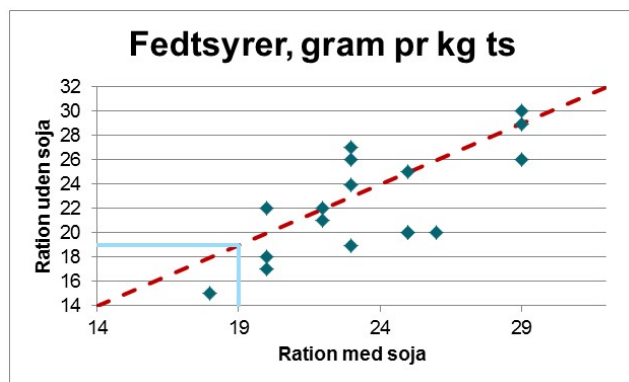
Figur 1. Rationspris med og uden soja i 18 økologiske besætninger.

Figur 2 viser konsekvenserne for indholdet af AAT. I 8 rationer var AAT-niveauet lavere i de genbereggede rationer, mens 10 var uændret eller lå højere. Især på sojarationer med højt AAT var der gennemgående et lavere AAT i rationen uden soja.

Figur 2. Indhold af AAT i rationer optimeret med og uden soja i 18 økologiske besætninger

Figur 3 viser indholdet af fedtsyrer i rationer optimeret med og uden soja, men der var ikke noget klart mønster. I 9 af rationerne var fedtsyreniveauet lavere i de genbereggede planer og 9 planer var uændret eller lå højere.

Figur 3. Indhold af fedtsyrer i rationer optimeret med og uden soja i 18 økologiske besætninger

Økologiske solsikkekager blev også tilbudt besætningerne som et alternativ, men på trods af en lav og interessant pris, betragter de fleste varen som for svingende og derfor uinteressant. Årsagen er, ifølge rådgiverne, risiko for højt indhold af træstof og et svingende indhold af råprotein.

Mange mælkeproducenter har interesse i sojafri fodring

For at afdække mulige barrierer for udfasning af soja blev de 18 mælkeproducenter interviewet om deres holdning til brug af soja. De fleste synes økologisk mælkeproduktion bør udfase soja, hvis det er økonomisk realistisk, og der er nok af fuldgode alternative foderemner på markedet.

Flere har prøvet alternativer som rapskager, hestebønner og andre ublandede fodermidler. Men ofte bliver det et tema at have nok fedt i rationen, særligt hvis ikke der er mulighed for at anvende rapskager (eller solsikkekager). Lupiner bidrager med mere fedt end hestebønner, men er udbyttømæssigt mere risikobetonet at dyrke frem for hestebønner.

Rent praktisk er det normalt ikke et krav at blandingen er pelleteret, og brug af råvarer er derfor en mulighed, selv om det måske vil kræve noget ekstra arbejde. Det blev dog ikke anset for nogen begrænsning med hensyn til at udfase soja.

På en del af bedrifterne kan der være en begrænsning i at skaffe danskproducerede økologiske proteinafgrøder, og hvis man som kvægbruger selv overvejer at dyrke det, kan jordtilliggende være en begrænsende faktor.

Sverige er foran med udfasning af soja

I Sverige er der ligeledes stor fokus på brugen af soja til økologisk mælkeproduktion, og temaet "nærproduceret foder" fylder rigtig meget. Som i Danmark er der ingen sikker statistik over brugen af soja, men vurderinger fra centrale rådgivere er, at cirka 25 procent af de svenske økologiske køer bliver fodret med alternativer til soja, som under svenske forhold især er rapskage, hestebønner og ærter. Situationen i Sverige er også den, at der endnu ikke dyrkes nok nationalt protein til at soja kan udfases, så en vis import af protein er fortsat nødvendig.

Projektet er lavet i samarbejde med økologiske rådgivere hos Jysk Økologi, Syddansk Kvæg, Gefion og Økologisk Landsforening.